

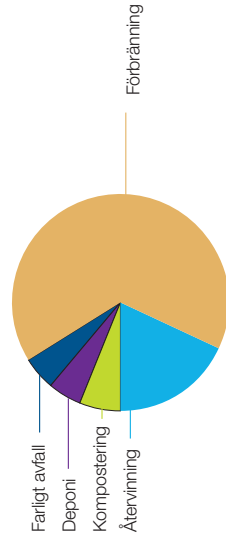
DINA INKÖP IDAG BLIR DINA SOPOR I MORGON ...

Prylar, kläder och inredning köps i samma takt som trenderna växlar. Fler funktioner gör att vi köper nya prylar trots att det egentligen inte är några fel på de gamla. Vi kunde ha reparerat men köper nytt för att det är smidigare. Trots att allt mer återvinns, ökar våra sopmängder. Miljön belastas hårt av vårt slit och släng.

Föremålen vi köper, använder och slänger innehåller ofta olja, mineraler och metaller. Tillgången till lättillgängliga råvaror i världen har minskat. På många håll är de redan slut. Kopplingen mellan konsumtion och miljöpåverkan är tydlig. När en ny produkt tillverkas släpps koldioxid ut. Koldioxid släpps även ut när den transporteras till butiken och när den används (om produkten drivs av bensin, diesel, gas, el eller etanol.)

Minska din miljöpåverkan. Att skicka en soppa till energiutvinning en gång räcker inte. Materialen måste återvinnas. Ännu bättre för miljön är att dra ner på inköpen. Reparera och återanvänd mer. Köp prylarna du behöver och lämna de du inte behöver på second hand. Det som inte du vill ha kanske någon annan behöver.

422 KG AVFALL PER INVÅNARE...

År 2015 bidrog varje Värnamobo i snitt med: 279 kg till förbränning (200 kg i sopkärl, på ÅVC-erna lämnades 18 kg träffis och 61 kg blandat brännbart). 94 kg till återvinning (29 kg förpackningar, 20 kg returpapper, 6 kg well, 18 kg metall och 3 kg grips blev till nya produkter.) 27 kg trädgårdsavfall (en del komposteras på Lekelund och blev Värnamomylla.) 19 kg kördes till deponi. 21 kg färdigt avfall varav 19 kg tryckimpregnerat trä samlades in för omhändertagande.

HJÄLP TILL ATT HÖJA SORTERINGSKVALITÉN

Det är stort slöseri att inte återvinna. På Återvinningscentralerna i Stomsjö, Bredaryd och Rydaholm finns betydligt fler alternativ att välja bland än "Brännbart" och "Deponi". Är du osäker hur du ska sortera, fråga personalen på ÅVC-n. De är där för att hjälpa dig.

Att sortera ut saker av material som kan materialåtervinnas gång på gång gör stor miljönytta. Ett rent insamlat material är en värdefull råvara. Idag tillverkas många produkter av återvunna råvaror.

NÅGRA SKÅL TILL ATT DU SKA SORTERA...

Blandade sopor är ett gigantiskt miljöproblem men sorterade sopor är användbara resurser. Aluminium kan återvinnas om och om igen. Och det är ca 20 gånger så energisnålt att återvinna aluminium som att framställa aluminium ur bergarten bauxit!

El-avfall innehåller många farliga ämnen som måste tas om-hand men också många material som kan återvinnas och användas igen. Återvunnen plast sparar på jordens oljetillgångar.

När rent träavfall förbränns blir utsläppen mindre än när man eldar blandade brännbara sopor.

Det är ett stort slöseri om användbara och återvinningsbara saker läggs i soppåsen eller i container för brännbart. Förbränning ger bara energi en gång. Materialet som hade kunnat återvinnas går förlorat. Kvar blir bara giftig aska som måste deponeras. Att elda glas och metaller går inte ens. Förbränningen störs och smält glas och metall gör att mer slagg måste deponeras.

Återvinningsbara och brännbara produkter ska aldrig hamna i deponicontainern. Då är de ute ur kretsloppet för alltid.

Allra värst för miljön är det om färdigt avfall hamnar fel, oavsett om det hamnar i avloppet eller bland soporna. Farligt avfall måste alltid samlas in så att det kan tas om hand på rätt sätt.

HANDLA AVFALLSSNÅLT

Det du inte köper behöver du inte göra dig av med!

- Köp inte mer än du behöver.
- Kolla upp om föremålet du tänker köpa går att reparera.
- Köp gärna begagnat och lämna till second hand eller sälj på loppis, så att sakerna kan komma till nytta för andra.
- Om du köper nytt, satsa på varor som är av god kvalitet.
- Sköt om prylarna så håller de längre.
- Du behöver inte äga allt själv. Låna/hyr det du sällan använder eller dela med väänner/ grannar.

SLÄNG INTE MATEN

Laga gott av dina matrester. Frys ner överbliven mat, prickiga bananer, rivnen ost, kött och korv, mjölk och gräddor och använd dem i matlagning. Planera dina matinköp och töm kylen innan du fyller på med nytt.

Var inte en slav under datummärkningen!

Datummärkningen är endast vägledande. Livsmedlet håller sig ett tag till, bara de förvaras i rätt temp. Smaka och lukta innan du slänger. Sista förbrukningsdag är dock ett strikt datum som ska följas så att vi inte blir sjuka av t ex köttfärs, rå korv, färsk kyckling eller fisk.

SORTERA PÅ VÅRA ÅTERVINNINGSCENTRALER!

I Värnamo kommun finns tre återvinningscentraler. På **Stomsjö ÅVC** kan ca 20 fraktioner lämnas. **På de mindre återvinningscentralerna i Bredaryd och Rydaholm** kan ca 10 grovsopsfraktioner lämnas.

Stomsjö ÅVC ligger ca 5 km väster om Värnamo, intill Pålslunds avloppsreningsverk. Kör i riktning mot Sörsjö/Vallerstad och sväng höger vid skylten återvinningsgård.

Öppet helgfri... måndag 07.00-18.45

tisdag-fredag 07.00-16.00

lördag 08.00-12.45

måndag-fredag 07.00-16.00

lördag stängt

Semester (v28-31)

Bredaryds ÅVC ligger vid Bredaryds reningsverk. Ta av mot Ås i rondellen, följ skyltning. Efter ca 800 m är du framme.

Öppet helgfri... tisdag 12.00-18.00

lördag, jämn vecka 09.00-12.00

tisdag, torsdag 08.00-14.00

lördag Stängt

Semester (v28-31)

Rydaholms ÅVC är synlig från väg 27. ÅVC-n ligger vid reningsverket vid södra infarten/ Sveavägen.

Öppet helgfri... onsdag 12.00-18.00

lördag, udda vecka 09.00-12.00

måndag, onsdag 08.00-14.00

lördag Stängt

Semester (v28-31)

Har du frågor inför ditt besök på någon av våra ÅVC-er kan du ringa: 0370-37 71 86 eller mejla avg@varnamo.se

På www.varnamo.se ▶ **Bygga, bo och miljö** ▶ **Avfall och återvinning** finns en sorteringsguide och under respektive ÅVC finns information om i vilken ordning containrarna står. (Tänk bara på att packa släpkärran i omvänd ordning!)

SORTERINGSMATRIS (...läs mer på avfallssidorna)

Vilka avfallslag kan jag lämna...	Stomsjö ÅV-Central	Bredaryds Rydaholms ÅV-Central	FTIs ÅV-Stationer	Mobilinsamling vår & höst
Farligt avfall	Ja	Nej ¹	Nej	Ja ¹
Asbest - mindre mängd (avgift)	Ja ²	Nej	Nej	Nej
Träavfall - tryckimpregnerat	Ja ³	Nej	Nej	Nej
Mindre elektronikavfall	Ja	Ja	Nej	Nej
Lysrör och glödlampor	Ja	Ja	Nej	Ja ¹
Skrymmande elektronikavfall	Ja	(Ja ⁴)	Nej	Nej
Vitvaror och kylmöbler	Ja	(Ja ⁴)	Nej	Nej
Småbatterier	Ja	Ja	(Ja)	Ja ¹
Bil- och fordonsbatterier	Ja	Nej ¹	Nej	Ja ¹
Träavfall (obs! ej rivningsvirke)	Ja	Ja	Nej	Nej
Textilsamling	Ja	Ja	(Ja)	Nej
Gipsskivor	Ja	Ja	Nej	Nej
Metallskrot	Ja	Ja	Nej	Ja ⁸
Däck/ däck på fälg	Nej ⁶	Nej ⁶	Nej ⁶	Nej ⁶
Skrymmande grovsopor	Ja	Ja	Nej	Ja ⁸
Skrymmande well	Ja ⁵	Ja ⁵	Nej	Nej
Brännbara grovsopor	Ja ⁹	Ja	Nej	Ja ⁸
Deponi	Ja ¹⁰	Ja	Nej	Ja ⁸
Trädgårdsavfall	Ja ⁷	Ja ⁷	Nej	(Nej) ⁽⁷⁾
Second Hand	Ja	Nej	Nej	Nej
Tidningar	Ja	Nej	Ja	Nej
Förpackningar av papper, plast, metall och glas	Ja	Nej	Ja	Nej

¹ Miljöbilens mobila insamling, turer körs enligt schema: lördag v 13 och 14 samt lördag v 40, 41, 42 och 43. Gör även stopp vid ÅVCerna då.

² Kontakta alltid personal för registrering och sorteringsanvisning

³ Kontakta personal för sorteringsanvisning

⁴ Större mängder/ skrymmande lämnas om möjligt på Stomsjö ÅVC

⁵ Töm och platta till

⁶ Lämnas till återförsäljare eller gummiverkstad.

⁷ Alt: kan lämnas vid Lelkelunds storkompost, (i Bor och Horda finns gröntippar), tekniska ett grönbommemang eller kompostera själv.

⁸ Grovsopshämtning v13 och 14 (27-31 mars samt 3-7 april) respektive v 42 och 43 (16-20 samt 23-27 oktober) max 7 källor à 15 kg vid "grind", varje källa ska kunna hanteras av en person - märk upp med "grovsopor" respektive "restavfall".

⁹ På Stomsjö ÅVC finns även en container för "Stoppade möbler"

¹⁰ På Stomsjö ÅVC finns även "Fönster" för fönster med båge (utan karm)

LÄMNA FARLIGT AVFALL FÖR OMHÄNDERTAGANDE

Farliga ämnen blir till sist farligt avfall som redan i små mängder är farligt för både människor, natur, djur och växter. Avfallet kan vara giftigt, brandfarligt, frätande, cancerogent eller explosivt. Även om du valt en miljömärkt produkt i butiken kan avfallet vara farligt. Alla rester av hushållskemikalier klassas till ex som farligt avfall.

Se till att varor och kemikalier som du vet eller misstänker är farliga inte hamnar i soporna eller hälls ut i handfatet, toaletten eller golvsbrunnen. De ska sorteras ut, lämnas och tas om hand. Är du tveksam om något avfall är farligt eller inte, ta med det till **Stomsjö ÅVC** så får du hjälp.

Några exempel på farligt avfall är

- Färg, lack, fogmassa, hårdare, spackel och lim,
- Oljerester som oljefilter, motorolja och smörj fett,
- Lösningemedel som lacknaffa, thinner, terpentin, bensin, acetonech fotogen,
- Frätande ämnen som lut/soda, syror, avkalkningsmedel, starka rengöringsmedel, rostborstare, ugnrensning, ammoniak,
- Rester av vanliga hushållskemikalier (med orangea eller röd vita färmpiktogram (sid 35) – och även äldre utan märkning)
- Gifter som glykol och bekämpningsmedel
- Avfall som innehåller kvicksilver och andra tungmetaller såsom lysrör, termometrar, blymönja, bilbatterier
- Sprayflaskor pystemma såväl som fulla,
- Annat farligt är teknisk sprit, glykol, läkemedelsrester, poolrengöring, brandsläckare, lampolja, fotokemikalier.

Farligt avfall ska lämnas till Miljöstationen på **Stomsjö ÅVC** eller till Miljöbilens mobila insamling av farligt avfall, så tas det farliga avfallet omhand på rätt sätt.

Bredaryds och Rydaholms ÅVCer har inte möjlighet att ta emot farligt avfall. Det är bara under de lördagar på våren och hösten när **Miljöbilens gör sina stopp vid Bredaryds och Rydaholms ÅVCer** som du kan lämna farligt avfall där.

LÄMNA FARLIGT AVFALL PÅ STOMSJÖ ÅVC

Miljöstationen ligger på höger sida i slutet av återvinningsslingan. Plocka upp det farliga avfallet ur eventuella transportemballerage och ställ det löst på bordet framför Miljöstationen så sköter personalen på Stomsjö vidare sortering.

ATT TÄNKA PÅ NÄR DU HANTERAR FARLIGT AVFALL

Tänk på din egen säkerhet och på de som ska hantera avfallet sedan. Var extra försiktig om förpackningen har skador. Emballage åldras. Metallburkar rostar, Kartong kan bli uppblött och gammal plast kan lätt spricka sönder. Lyft aldrig en flaska i korren/ kapsylen.

- Undvik spill. Farligt avfall som är dåligt förpackat kan läcka. Emballera noga så att du och de som hanterar avfallet sedan inte riskerar att utsättas för giftiga ångor, damm, spill eller frätande ämnen.
- Trasor indränkta med linolja och teakolja kan självantända och ska förvaras i en tät plåtunk.
- Syror (lågt pH) och alkaliska medel (høgt pH) är frätande. Akta ögonen och undvik att få stänk på huden.
- Blanda aldrig kemikalieslatter. Lämnas in dem var för sig.
- Sprayburkar är alltid farligt avfall oavsett om de är pystemma eller fulla. Om de utsätts för värme kan de explodera.
- Minnet är kort... Håll aldrig över i nya kärl utan att märka upp vad den nya förpackningen innehåller.
- Ofta är äldre kemikalier och bekämpningsmedel mycket farligare än de som säljs idag. På gamla förpackningar faller etiketterna av och texten bleks. Lämnas alltid in okända kemikalier.
- Om inte det farliga avfallet lämnas in i originalförpackning, märk upp vad förpackningen innehåller eller invänta personal och informera dem om vad du lämnar eller vad du tror att innehållet har använts till.
- Läkemedel ska lämnas till Apoteket.

MILJÖBILEN – MOBIL INSAMLING AV FARLIGT AVFALL

Kan du inte ta dig till Stomsjö ÅVC kan du lämna farligt avfall till Miljöbilen som två gånger per år åker runt i tätorterna och samlar in hushållens farliga avfall. Att lämna farligt avfall ingår i renhållningstaxan och kostar inget extra. Mer info finns på www.vamamo.se samt i annons i lokalpressen.

Hålltider för Miljöbilens vårsamling 2017

v.13 lördag 1 april	Bor, stationen
08.00-08.30	Horda, gamla affären
09.00-09.30	Rydaholms ÅVC
10.00-12.00	Vmo, Vråenv - Malmstensg
v.14 lördag 8 april	
08.00-08.30	Forsheida, stationen
09.00-09.30	Lanna, skolan
10.00-12.00	Bredaryds ÅVC
13.00-13.30	Vämamo, Folkets Park

Hålltider för Miljöbilens höstsamling 2017

v.40 lördag 7 oktober	Nydala, klostret
08.00-08.30	Bredaryds ÅVC
10.00-12.00	Hångær, skolan
13.00-13.30	
v.41 lördag 14 oktober	
08.00-08.30	Fryele, skolen
09.00-09.30	Gällaryd, skolan
10.00-12.00	Rydaholms ÅVC
13.00-13.30	Vämamo, stadshuset
v.42 lördag 21 oktober	
08.00-08.30	Forsheida, stationen
09.00-09.30	Lanna, skolan
10.00-12.00	Bredaryds ÅVC
13.00-13.30	Vämamo, Folkets Park
v.43 lördag 28 oktober	
08.00-08.30	Bor, stationen
09.00-09.30	Horda, fd affären
10.00-12.00	Rydaholms ÅVC
13.00-13.30	Vmo, Vråenv - Malmstensg

Respektera Miljöbilens regler

- Invänta alltid Miljöbilen så att du kan överlämna ditt farliga avfall personligen.
- Avfallet får aldrig lämnas utan tillsyn/ ställas av på insamlingsstället innan Miljöbilen är på plats.
- Miljöbilen tar inte emot skrot, grovavfall eller något annat elavfall än glödlampor, lågenergilampor och lysrör.

TRYCKT VIRKE OCH ASBEST

Tryckimpregnerat virke och slipers är behandlade med bekämpningsmedel och räknas som farligt avfall. Även asbest är farligt avfall. Farligt avfall får inte tas emot vid de små ÅVC-erna i Bredaryd och Rydaholm. Tryckt virke och asbest kan endast lämnas vid **Stomsjö ÅVC**. Kontakta personalen när du ska lämna impregnerat virke.

Mindre mängder asbest lämnas på **Stomsjö ÅVC** mot avgift. Asbesten ska vara inplastad och den ska vägas in. Kontakta personalen om du ska lämna asbest. Större asbestmängder (flera eternitplattor), ska du lämna till återvinningsföretag mot avgift.

LÄKEMEDELSRESTER

Flytande medicin, tabletter, kapslar, salvor, inhalatorer och läkemedelsplåster ska lämnas till Apoteket. Där finns insamlingspåsar och kanylbehållare att hämta.

Apoteket tar inte emot termometrar.

Det ska lämnas vid Miljöstationen på **Stomsjö ÅVC** eller till miljöbilen.

Tomma läkemedelsförpackningar sorterar vid FTT-s återvinningsstationer.

Teststickor, sondmat och stomiprodukter läggs i soporna!

ELEKTRONIKAVFALL

El-avfall är kasserade prylar och leksaker, med sladd, batteridrivna samt alla typer av ljuskällor. El-avfall får inte läggas i soporna. I en uttjänt elektrisk apparat finns både material som går att återvinna och farliga ämnen som måste tas omhand.

Hushåll och företag kan utan kostnad lämna el-avfall, stort såväl som smått, på **Stomsjö ÅVC**.

- På vänster sida i slutet av återvinningslingen finns behållare för:**
- Smått elektronikavfall. Lämnas i ett tippflak. Ta först ut batterier och ljuskällor och lämna dessa separat.
  - TV och datorskärmar lämnas i burar.
  - Lysrör lämnas i uppmärkta behållare.
  - Glödlampor och lågenergilampor lämnas i uppmärkta behållare.

”Bakom” ÅVC-n finns uppmärkta ytor, där vitvaror (spis, köksfläkt, elmangel, torkskåp, torktumlare och tvättmaskin) samt kylmöbler (utedelen för värmepump, kyl och frys) ställs av. Kontakta gärna personalen innan du åker ner.

Äldre kylmöbler måste hanteras varsamt eftersom det kan finnas freoner i isolering och kylkrets som kan läcka ut om kylan eller frysen skadas. På **Bredaryds** och **Rydaholms ÅVC**-er lämnas mindre el-avfall i en bur i service-bilen. El-avfallet transporteras in till

Stomsjö ÅVC. Hushåll med större mängder skrymmande el-avfall (fler än två) samt allt el-avfall från företag ska lämna det vid anvisad plats på **Stomsjö ÅVC**, då utrym-met i servicebilen är begränsat.

Det är inte tillåtet att lämna el-avfall vid FTTs återvinningsstationer! Då räknas det som nedskräpning.

BATTERIER – SMÅ OCH STORA

Alla kasserade batterier, oavsett typ, samt varor med inbyggda batterier ska samlas in för att tas om hand.

Småbatterier kan lämnas i batteriholkar, som bl.a. finns i anslutning till FTT-s återvinningsstationer, lämnas vid **kommunens ÅVC-er** eller lämnas tillbaka till butik.

Stora batterier och uppladdningsbara batterier kan lämnas till **kommunens ÅVC-er** eller till försäljningsstället. Om det går, försök ta bort batteriet från varan.

Bil- och fordonsbatterier innehåller bly och frätande svavelsyra och räknas som farligt avfall. Bilbatterier kan lämnas i batteri-boden på **Stomsjö ÅVC** eller lämnas till en återförsäljare. Eftersom bilbatterier räknas som farligt avfall kan de endast lämnas vid ÅVCerna i Bredaryd eller Rydaholm i samband med Miljöbilens insamlingsstopp i april och oktober.

TRÄAVFALL

Trä, spånskivor, parkett, masonit, plywood, trä möbler och inredning kan lämnas till **samtliga ÅVC**. Ta bort delar som är av annat material som metall, glas och sortera i respektive fraktion. På **Stomsjö ÅVC** finns även en behållare för fönster med ram samt en second hand-bod, där träföremål i gott skick kan lämnas.

Vanligt träavfall får inte blandas med tryckt tryckimpregnerat trä är behandlat med bekämpningsmedel. Det räknas som farligt avfall och får inte tas emot vid **Bredaryds** eller **Rydaholms ÅVC**. Tryckt träavfall kan bara lämnas på **Stomsjö ÅVC**. Det får inte blandas med rent träavfall, utan ska läggas i särskild container. Kontakta personal när du ska lämna tryckt trä.

Rivningsvirke räknas som byggavfall och tas inte emot vid någon av kommunens återvinningscentraler.

STOPPADE MÖBLER

På **Stomsjö ÅVC** finns en särskild container för stoppade möbler. I den lämnas möbler med resårbotten/fjädring såsom, sängbottnar, soffor och fåtöljer samt större föremål som består av lika delar trä-metall. (Men dynor, kuddar och skumgummimadrasser ska sorteras som brännbart). Avfallet fragmenteras och sorteras i olika material som återvinns.

GIPSSKIVOR

hela eller i stycken kan lämnas vid **samtliga ÅVC**. Gipsen ska vara fri från isolering, metall, trä och plast men tapetrester och glasfiberväv är ok.

METALLSKROT

Metallskrot är saker som till största delen består av metall och som inte är en förpackning, t ex utegrillar, snöskyfflar, gräsklipp-

pare, cyklar, kastruller, paraplyer, saxar, kontorstolar och golfklubbor. Lämnas till **kommunens ÅVC**. Gräsklippare och motor-sågar ska tömmas på bensin/olja innan de lämnas. Bensinen/oljan lämnas som farligt avfall till **Stomsjö ÅVC** eller till Miljöbilten. På **Stomsjö ÅVC** finns ett second hand skjul, där metallföremål av bra kvalitet kan lämnas.

I metallskroten ska du inte lämna metallförpackningar. De ska lämnas i FTI-s återvinningsstationer. (Och i återvinningsstationerna ska inget metallskrot läggas, endast förpackningar av stålplåt och aluminium!)

Bildäck tas inte emot vid kommunens ÅVC-er, utan ska lämnas till gumm/- däckverkstad. (Mindre hjul från skottkärror, cyklar och mopeder tas dock emot.)

Metallskrot som har sladd ska sorteras som elavfall.

DÄCK SKA LÄMNAS TILL GUMMIVERKSTAD

Däck tas inte emot vid någon av kommunens ÅVC-er och kan heller inte lämnas vid grovsopsinsamlingen vår och höst. Däck omfattas av producentansvar. De ska lämnas till återförsäljare av däck, gummi- eller däckverkstad. En kostnad för att kränga däcket av fälgen kan tillkomma.

SKRYMMANDE WELLPAPP

kan lämnas på **Stomsjö, Bredaryds** och **Rydaholms ÅVC**. Wellpapp som lämnas ska vara tömd! Platta till skrymmande kartonger. Papperspåsar, plastemballage, papper och kartonger som inte har vågigt mellanskikt läggs i FTI-s återvinningsbehållare.

BRÄNNBART AVFALL

Brännbart kan lämnas på **Stomsjö, Bredaryds** eller **Rydaholms ÅVC**. Några exempel är plaströbiler, vattenkannor, pulkor, blomkrukor, mattor, tapeter, samt brännbara bruksföremål och leksaker. Föremål som sladd/ batteri räknas som el-avfall.

Hjälp till att höja sorteringskvaliteten: I det brännbara avfallet ska inga återvinningsbara fraktioner hamma alls! Well, förpackningar, trä, tidningar, textilier och el-avfall ska sorteras ut och lämnas i sin egen fraktion. Föremål som varken går att bränna, kompostera eller återvinna ska sorteras ut och läggas i deponifractionen.

Tänk på att varken glasförpackningar eller metallburkar brinner. Sortera festresterna hemma innan du beger dig till kommunens ÅVC-er! Förpackningar ska lämnas i FTIs återvinnings-

behållare... Ibland görs stickkontroller på säckar som lämnas i den brännbara fraktionen.

ÅVC-erna tar inte emot ensilageplast då det betraktas som verksamhetsavfall. Insamling brukar ske av särskild entreprenör under våren.

DEPONI

Deponi är restavfall som varken går att bränna, kompostera eller återvinna. Här lämnas t ex husgeråd av glas, porslin och keramik, speglar, sanitetsporlin, säkringar, fönsterglas, tegel, kakel, klin-ker, betong och isolering. Deponi kan lämnas till **Stomsjö, Bredaryds** eller **Rydaholms ÅVC**. Töm säckar/lådor i containern. Material ska lämnas löst. Gipskivor ska lämnas i gipscontainern!

Var försiktig när du häver avfallet i containern, så att du inte skadar dig själv eller andra. På **Stomsjö ÅVC** finns en Second Hand- bod, där prylar av bra kvalitet kan lämnas.

Restavfall som t ex föremål av glas, lera, porslin och keramik samt fönster och spegelglas kan även lämnas vid grovsopsinsamlingen höst och vår.

FÖNSTER

På **Stomsjö ÅVC** finns en särskild container för fönsterbågar med trä-, plast- eller aluminiumbåge (men karmen ska vara borttagen), dörrar med glaspartier, akvarier med metallist eller duschväggar i glas med list.

På **Bredaryd** och **Rydaholms ÅVC**er kan man lämna fönster i deponi men det är önskvärt att fönster lämnas på **Stomsjö ÅVC**.

TRÄDGÅRDSAVFALL

Gräs och ogräs, mossa, barr och löv, fallfrukt, häckklipp samt ris och grenar kan lämnas till **Stomsjö, Bredaryds** eller **Rydaholms ÅVC**. Töm säckarna. Trädgårdsavfallet ska vara fritt från säckar och krukor. De förstör efterföljande kompostering. Sten och keramik kan förstöra maskinerna. Smutsiga säckar och plast krukor läggs i brännbart. Keramikrukor läggs i deponirest.

I Värnamo kan du också lämna trädgårdsavfallet på Lekelunds storkompost. Jord, grus, sten och plattor lämnas i ”jordhögen” till vänster. På Lekelund flisas grovt trädgårdsavfall och gräs, löv och frukt komposteras. Arbetet underlättas om lättmedbrytbart

trädgårdsavfall och grenar/kvistar som ska flisas från delas upp och från början läggs på rätt plats, enligt skyltning. "Värnamo-myllan" säljs på **Stomsjö ÅVC**. Ring gärna 0370-37 71 86 och förvarna om du vill en släpkärra lastad, det underlättar vår planering.

I Bor och Horda finns också små gröntippar. Här får endast rent trädgårdsavfall lämnas.

Men Forshedas gröntipp är stängd sedan 2016. Den fick stänga efter år av återkommande nedskräpning.

LÄMNA TILL SECOND HAND – KLOKT ÅTERBRUK

På **Stomsjö ÅVC** finns en Second Hand-bod, där möbler, husgeråd, kläder, leksaker och andra prylar av god kvalitet kan lämnas. Inlämnade prylar hämtas av VAC – Värnamo Arbetsmarknads Center samt Rätt Väst – second hand. Inlämnade föremål säljs sedan i Östboboden (Expovägen 1) eller Second Hand-butiken RättVäst (Storgatan 41) i Värnamo.

KLÄDER OCH SKOR

Hela och rena (i förslutna kassar) lämnas i Erikshjälpens, Emmaus eller TextilRecyclings klädbehållare. Säljs som second hand/ går till bistånd.

TEXTILÅTERVINNING

På både **Stomsjö**, **Bredaryds** eller **Rydaholms ÅVC**-er finns Textil-Recyclings behållare för textilåtervinning, där man kan lämna kläder, skor, skärp, väskor, gosedjur, täcken, huvud- och pyrnadskuddar, filter, lakan, dukar, handdukar, tyger, badlakan skärp, garn, dun, trasor, sängöverkast och gardiner – hela såväl som trasiga. De textilier som inte kan återanvändas, återvinnas och blir till nya textilprodukter, såsom tvättlappar och skyddsöverdrag.

Obs! Blöta/ möjligen textilier, wiltonmattor och madrasser ska läggas i brännbart.

ORDNING OCH REDA NÄR DU SORTERAR

- Återvinningscentralernas verksamhet är finansierad av hushållens avfallstaxa och är i första hand till för sortering av hushållens avfall.
- ÅVC-erna är avsedda för fordon med en maxvikt på 3,5 ton.

- På hemsidan presenteras behållarna i den ordning de står på de olika ÅVC-erna. Packa släpkärran i omvänd ordning!
- Tänk på andras säkerhet. var noga med att säkra lasten!
- Separera sammansatta material redan hemma.
- Är du osäker hur du ska sortera – fråga personalen och följ deras anvisningar!

- Avfallet ska läggas löst i behållarna. Töm säckar och lådor.
- Det är inte tillåtet att ta med saker som har lämnats på ÅVC-n.
- Vissa dagar och tider kan det vara långa köer. Visa hänsyn och stäng av motorn. Det blir din tur så småningom. Parkera så att du inte är i vägen. Andra ska också komma fram och sortera.
- Barn ska inte lämnas utan uppsikt.
- Respektera anläggningens öppettider och personalens arbetstider. Kör inte in på området med fullastad kärra strax före stängning!

FÖRPACKNINGS- OCH TIDNINGSINSAMLINGEN, FTI

Förpackningar och tidningar omfattas av producentansvar. De ska sorteras och lämnas vid FTI-s återvinningsstationer så att de kan materialåtervinnas. Det är FTI som ansvarar för denna insamling och återvinning. I återvinningsstationerna kan förpackningar (av papper, metall glas och plast) samt tidningar lämnas. Vid återvinningsstationerna finns batteriholkar, där småbatterier kan lämnas. Returfaskor och pantburkar ska lämnas i butik.

Här finns återvinningsstationerna*!

Värnamo	Skattejordsvägen	Träffgatan	Ingelundsvägen
Bor	Expovägen	Gränsgatan	Stomsjö ÅVC
Gällaryd	Savens väg		
Horda	Vid kyrkan		
Rydaholm	Järnvägsgatan		
Bredaryd	Sveavägen	Centralplan	
Forsheda	Mellangatan		
Hånger	Fänestadsvägen	Gärdesvägen/Slätövägen	
Lanna	Stationsvägen		
	Telefonvägen		

*Aktuell placering när almanackan lämnades för tryck 2016.

FTI ombesörjer städning och tömning av behållarna och ser till att det insamlade materialet återvinns till nya produkter. Att ställa av hushållsopor vid återvinningsstationerna är nedskräpning och straffbart. Informera gärna FTI-s kundtjänst på tel 0200-88 03 11 om det är fullt eller skräpigt. Läs mer om FTIs verksamhet på www.ftiab.se

SORTERA FÖRPACKNINGAR OCH TIDNINGAR

Förpackningarna ska vara tömda, dropptorra och fria från matrester, annars kan det börja lukta och dra till sig skadedjur. Förpackningar av sammansatta material ska separeras. Om det inte går att skilja materialen åt sorteras förpackningen efter det material som viktämässigt dominerar.

Förpackningar med farligt innehåll lämnas som farligt avfall vid miljöbilens insamling eller till miljöstationen på **Stomsjö ÅVC**.

Plastförpackningar – t ex flaskor, burkar, små hinkar tuber, chipspåsar och frigolit. Ta av korkar och lock. Lägg plastförpackningarna löst i behållaren så underlättas vidare återvinning.

Lämna inte: plastprodukter som inte är förpackningar såsom blomkrukor, CD/DVD-fodral, diskborstar, vispskålar och leksaker – läggs i soppsäcken. Returfaskor lämnas i butik.

Glasförpackningar – t ex flaskor burkar av färgat eller av ofärgat glas. Ta av kapsyler, lock och korkar och sortera dem efter material. Lägg ofärgade glasförpackningar i vit igloo och färgade i grön.

Lämna inte: Porslin, keramik, spegel- eller fönsterglas, dricksglas, kaffekannor eller ugnsglas. De kan lämnas vid kommunens grovsopsinsamling vår och höst eller i ÅVC-erna som deponi. Glödlampor och lysrör lämnas till miljöbilens vår och höst eller som elavfall på kommunens ÅVC-er. Returfaskor lämnas i butik.

Pappersförpackningar – t ex pasta-, mjölk- och juicepaket, bärkassar, sockerpåsar, ägg- och skokartonger, toarullar och wellpappådor. Platta till och vik ihop. Lägg mindre förpackningar i större för att spara utrymme.

Lämna inte: Kvert och vykort läggs i hushållsavfallet. Tidningar, reklamblad och liknande läggs i behållaren för tidningar. Skrymmande well lämnas helst som well på kommunens ÅVC-er.

Metallförpackningar – t ex konserverburkar, tuber (med hatt på), kapsyler och lock, penseltorra färgburkar.

Lämma inte: Metallsrot, VVS-detaljer, stekpannor och annat som inte är förpackningar, lämnas som metallskrot på kommunens ÅVC-er. Sprayburkar (pystonma såväl som fulla) är farligt avfall som ska lämnas till Stomsjö ÅVC/ Miljöbilen. Returburkar pantas i butik.

Tidningar och returpapper – Hit hör även kataloger, reklam, skriv-/ ritpapper, pocketböcker. Ta bort plastpåsar och påklitrade etiketter innan reklamen läggs i behållaren. Spiraler och klamrar i block kan vara kvar.

Lämma inte: Kuvert, vykort, post-it-lappar – Lägg i hushållssopor. Bärkassar, kartonger läggs i pappersförpackningar.

BESTÄMMELSER FÖR KOMMUNENS AVFALLSHANTERING

Tekniska förvaltningen ansvarar för insamling och behandling av hushållens avfall. Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen är tillsynsmyndighet och hanterar renhållningsdispenser.

I Renhållningsordningen finns lokala bestämmelser om hur fastighetsinnehavare ska hantera sitt avfall (vanliga kärnsopor, återvinningsbara produkter, skrymmande avfall, restavfall, elavfall, farligt avfall m m) och var det kan lämnas.

Renhållningsordningen finns att läsa på www.varnamo.se ▶ [Värnamo kommun](#) ▶ [Kommun och politik](#) ▶ [Styrdokument](#).

Avfallstaxan finansieras bl a att hushåll utan avgift ska kunna lämna material på kommunens ÅVC-er lämna farligt avfall till Miljöbilen vår och höst samt lämna grovsopor och restavfall vid fastighetsnära insamling vår och höst.

(Att lämna asbest på Stomsjö kostar dock extra.)
Verksamhetsavfall omfattas inte av kommunalt renhållningsansvar. Verksamheter kan idag endast lämna ett fåtal fraktioner på kommunens ÅVC-er och får istället anlita andra återvinningsbolag för sorteringshjälp.

ENDAST BRÄNNBART AVFALL I SOPPÅSEN!

I soppåsen ska endast avfall som är brännbart hamna. Soporna körs till Stomsjö. Där lastas de om. Därefter körs de till fjärrvärmeverket i Ljungby där de förbränns och blir till fjärrvärme.

Avfall som brinner bra är t ex kasserade/ utslitna saker av plast, tyg, läder och gummi; köksavfall, dammsugarpåsar, matolja och matfett; bakplåts- och hushållspapper, kuvert, foto, film, kassetband, cd-skivor och -fodral, plastkrukar, galgar, smink, snus, stearinljus, fimpår, tugggummi, blöjor, nappor, bindor, tops, tvättlappar, diskborstar, dammrättor, kattsand och hundpåsar.

Dessa avfallslag ska inte läggas i sopkärl

Förpackningar och tidningar	Sorteras i FTIs återvinningsstationer
Återvinningsbart	Sorteras vid kommunens ÅVCer
Användbart	Lämnas t ex till second hand
Grovsopor samt deponi	Sorteras vid kommunens ÅVCer eller lämnas vid hushållsnära insamling vår och höst.
Farligt avfall	Lämnas till miljöbilen eller Stomsjö ÅVC
El-avfall	Lämnas/sorteras vid kommunens ÅVCer
Läkemedel	Lämnas till Apotek

SANDAHLS ENTREPRENAD HÄMTAR SOPORNA

Hushållsavfallet hämtas av Sandahls Entreprenad. Rulla ut kärlet till uppställningsplats senast kl 6.00 på tömningsdagen, med öppningen utåt. Rulla tillbaka kärlet när det är tomt. Om du glömt att rulla ut det, kan du mot avgift beställa extratömning hos Sandahls Entreprenad, tel 0770-33 33 50.

På www.sandahlsbolagen.se ▶ [Sandahls entreprenad](#) ▶ [kund-info-avfall](#) ▶ [Värnamo kommun](#) finns bl a tömningsinfo samt info när det är aktuellt med ändrad tömning.

År 2017 kan det t ex bli vid trettondag jul (v1), påsk (v15-16), 1 maj (v18), Kristi Himmelfärdsdag (v21), Nationaldagen (v23), Midsommar (v25) samt jul och nyår (v52-v1).

Motverka lukt, fukt och fastfrysning

Lägg aldrig i opaketerat avfall. Några tidningar i botten av kärlet gör att eventuell fukt från soppåsammasugs upp och motverkar att blöta soppåsar fryser fast vintertid. Om du har rensat fisk eller ätit skal-djur, frys in rensat och lägg det i kärlet när tömningsdagen närmar sig! Om en soppåse har läckt, spola ur kärlet med vatten och diskmedel/ såpa. Ättika håller flugorna borta.

RENHÅLLNINGSDISPENSER

Ansök hos miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen om du vill ha glesare sophämtningsintervall (matavfallet såsom kött, fisk och tillagad mat måste då komposteras i en isolerad och skadedjurs-säker varmkompost på fastigheten)

- dela sopkärl med grannen
- kompostera latrin
- kompostera animaliskt/ värmebehandlat köksavfall,
- sprida slam från egen slambrunn eller avloppsvatten och urin från slutna tank/urinbehållare.

SOPHÄMTNINGSUPPEHÅLL

Om du vet att din fastighet inte kommer att användas under en sammanhängande tid av minst sex månader (för fritidshus - hela hämtningsperioden), lämna en ansökan om uppehåll i hämtning till tekniska förvaltningen senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

FASTIGHETSNÄRA INSAMLING

Grovavfall och restavfall

Grovsopor är skrymmande hushållsavfall som inte ryms i sopkärl, t ex trasiga möbler, madrasser, cyklar, barnvagnar.

Restavfall är avfall som varken kan återvinnas, brännas eller komposteras, t ex föremål av lera, keramik, porslin och glas, isolering, tegel, betong och kakel, fönster- och speglar.

För hushåll som inte har möjligheten att lämna grovsopor och restavfall på kommunens ÅVC-er, är den fastighetsnära grovsopsinsamlingen (v13-14 samt v42-43) ett alternativ. Hushåll kan då utan kostnad lämna grovsopor, max sju kolli, samma dag som ordinarie soptömning. Varje kolli får väga max 15 kg och ska kunna hanteras av en person. Avfallet får inte döljas av sop-säckar/ emballage. Vid hämtningen kan även buntat ris och grova grenar lämnas samt mindre mängder restavfall.

Avfallet ställs intill den utrullade tunnan (senast kl 6.00 på tömningsdagen) och ska tydligt märkas med ”Grovsopor” eller ”Restavfall”. Om avfallet är stickande och skärande ska det emballeras väl och förses med varningstexten ”Skärande”.

Vid grovsopsinsamling hämtas inte: farligt avfall, elskrot, vitvaror, kylmöbler, bildäck/ bildelar eller verksamhetsavfall från jordbruk och industri.

Grönabonnemang – lämna trädgårdsavfallet hemma
Om du inte vill köra på ditt trädgårdsavfall och lämna det på ÅVC, kompostanläggningar eller trädgårdstippar kan du även lämna trädgårdsavfallet hemma. Om du beställer ett grönabonnemang hos tekniska förvaltningen, kundtjänst tel 0370-37 74 98, får du hem ett 240 l kärl att köra runt i trädgården och fylla med trädgårdsavfall. Tömning sker var fjortonde dag, 1 april-15 november. På tömningsdagen rullar du ut kärlet till tömning. Samtidigt med varje hämtning kan två knippen med buntat ris lämnas. Trädgårdsavfallet körs till Lekelunds Storkompost, där det komposteras till Värnamomylla.

Lämna bara rent trädgårdsavfall i kärlet! Du kan inte lämna trädgårdsavfall i säck. Plast, keramik och stenar bland trädgårdsavfallet stör komposteringen och förstör komposten! Renheten på trädgårdsavfallet kontrolleras genom stickprov.

Avgiften för grönabonnemang är 1 055 kr.

KOMPOSTERA MERA!

Återvinn hushållsoporna genom att kompostera. Att kompostera själv är ett bra sätt att ta hand om trädgårdsavfallet. Kompost är det bästa jordförbättringsmedlet som finns. I Värnamo kommun går det bra för vem som helst att kompostera trädgårdsavfall och vegetabiliskt köksavfall som inte är tillagat /värmebehandlat. Om du vill kompostera matavfall (kött, fisk, värmebehandlad mat) måste det ske i en skadedjursäker och isolerad kompostbehållare (varmkompost). Lämna in en anmälan till miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Om du komposterar matavfall i en skadedjursäker, isolerad kompostbehållare som de har godkänt och åtar dig att inte lägga matavfall i sopkärlet kan du även ansöka om kompost-rabatt samt begära förlängd sophämtningsintervall.

Det är inte ok att dumpa trädgårdsavfall i skogsdungen! Det räknas som nedskräpning. Risken är att önskad ogräs, svamp- sjukdomar och skadedjur kan få fäste och sprida sig i området.

LATRIN OCH SOMMARTÖMNING

Hushållsopor och latrin hämtas vid olika tillfällen. Hämtning av latrin sker var fjortonde dag. Säsongen startar 1 maj och avslutas 15 september. Fyllt latrinkärl tillsluts med lock och placeras vid hämtningsfordonets uppställningsplats så att direktlastning på bil kan ske.

Avgiften för latrin är 1 995 kr.

Latrin- och sommartömning sker enligt anvisningar som finns på www.sandahlsbolagen.se ▶ Sandahls entreprenad- ▶ kund-info-avfall ▶ Värnamo kommun.

TÖMNING AV ENSKILDA AVLOPP

Du som har en enskild avloppsanläggning måste regelbundet få din slamavskiljare, brunn eller tank tömd för att den ska fungera bra och inte belasta miljön i onödan.

Slamtömningen sköts av Sandahls Entreprenad AB. Tömning- en är schemalagd. Enskilda avlopp töms en gång per år utan att någon särskild beställning behöver göras.

Underlätta arbetet för personalen som tömmer din anläggning:

En slambil med last är tung. Därför är det viktigt att vägen håller för belastningen. Här är några andra saker att tänka på:

- Vägen ska vara körbar. Lås upp vägboomrar. Håll efter buskar och grenar! Fri vägbredd och höjd ska vara minst 3,5 meter.
- Vintertid ska vägen till brunnen vara skottad och sandad.
- Området kring brunnen ska vara röjt/ får inte blockeras av t ex planteringar, staket eller prydnadssaker.
- Locket ska vara uppläst. Markera brunnen/ locket med en pinne/ flagga.
- Om avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn överstiger 20 m tillkommer extra slangdragningsavgift.

Om du har frågor eller tömning kontakta Sandahls via mejl Tank-Slam@Sandahlsbolagen.se
Vid akuta frågor, ring Sandahls tel 0371-500 97.
Om du har frågor om din faktura eller vill beställa tömning kontakta kundtjänst 0370-37 74 98

AVGIFTER FÖR RENHÅLLNING, VATTEN OCH AVLOPP

Nya avgifter för renhållning, vatten och avlopp för 2017 har föreslagits till kommunfullmäktige att gälla fr o m 2017-01-01.

Renhållningsavgifter (per år och kär/ sopställe)	
Tömning en gång/vecka	3 472,00 kr
Tömning en gång varannan vecka	1 736,00 kr
med kompostering av animaliskt avfall	1 450,00 kr
Avgift för grönabonnemang	1 055,00 kr
Brukningsavgifter vatten och avlopp	
Fast avgift per år och fastighet	2 621,00kr
Avgift/ år och tariffenhet, gäller ej enfamiljshus	1 066,00 kr
Avgift per kbm	30,10 kr
(I taxan ingår mervärdesskatt med 25%.)	

I renhållningsavgiften ingår att hushåll utan avgift ska kunna lämna material på kommunens ÅVC-er, lämna farligt avfall till Miljöbilen vår och höst samt lämna grovsopor och restavfall vid fastighetsnära insamling vår och höst.

Läs mer på www.varnamo.se

